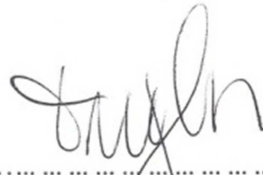

Č.j.: VS 36/2012-34

Schvaluje dne: - 4 -01- 2012

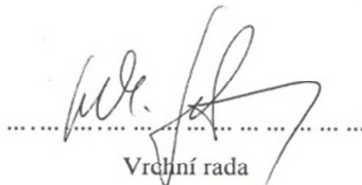

.....
Vrchní státní rada
plk. PhDr. Jiří Tregler
generální ředitel VS ČR

Název projektu:

Základní odborná příprava příslušníků - A

Předkládá:

.....
Vrchní rada
plk. Mgr. Bořivoj Malát
ředitel Institutu vzdělávání VS ČR

Zpracovatelé projektu:

plk. Ing. František Vlach
mjr. Mgr. Antonín Sůva

Název projektu:

Základní odborná příprava příslušníků - A

Profil absolventa:

Základní odborná příprava typu „A“ (dále jen ZOP A) je zaměřena na všestrannou přípravu příslušníka k výkonu služby a na jeho profesní orientaci ve Vězeňské službě ČR. Je integrální součástí systému celoživotního vzdělávání ve Vězeňské službě ČR tak, jak jej upravuje NGR č. 55/2010 o vzdělávání ve Vězeňské službě ČR. Zahrnuje složky rozumové, mravní, tělesné, estetické a environmentální výchovy.

Projekt ZOP je sestaven tak, aby si nastupující příslušník osvojil nejen znalost zákonů, předpisů a nařízení upravujících výkon služby vězeňské a justiční stráže, ale zároveň získal potřebné dovednosti při zacházení s donucovacími prostředky a střelnými zbraněmi, uvědomoval si psychologické, etické i výchovné aspekty výkonu služby a v neposlední řadě získal i dostatek praktických zkušeností z výkonu služby.

Absolvent ZOP A získává následující základní vědomosti a dovednosti:

- orientace v právním řádu ČR
- osvojení právních norem vymezujících činnost Vězeňské služby ČR a zacházení s odsouzenými a obviněnými a ostatními klienty VS ČR
- orientace v mezinárodních úmluvách a pravidlech upravujících zacházení s vězni
- respektování lidských práv osob ve výkonu vazby, výkonu trestu a zabezpečovací detence a jejich osobní důstojnosti
- přehled o současných trendech v pojetí vězeňství a metodách práce s uvězněnými
- uplatňování znalostí z psychologie a pedagogiky, základních etických zásad a pravidel kulturního chování při práci s vězni
- schopnost empatie a osvojení si základních komunikačních dovedností a strategií
- dodržování zásad profesní etiky při styku s vězněnými osobami a veřejností
- zvládnutí bezpečné manipulace se stanovenými donucovacími prostředky a zbraněmi s přihlédnutím k ochraně života a zdraví vězněných osob

Další odborný růst absolventa ZOP A je podmíněn jeho zájmem, schopnostmi a potřebami vězeňské služby. Je zajišťován dalším řízeným vzděláváním v rámci **Programu celoživotního vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby České republiky**.

Cílová skupina: Všichni nově nastupující příslušníci Vězeňské služby ČR.

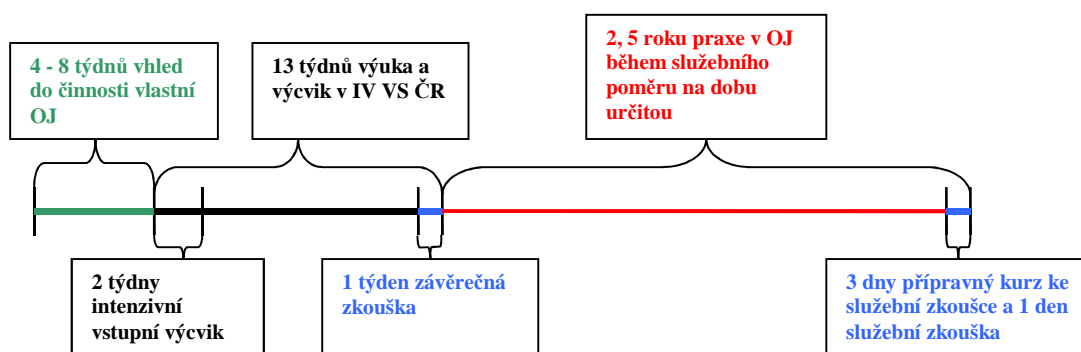
Odborný garant:

plk. Mgr. Bořivoj Malát, ředitel Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR

Časový přehled a organizace ZOP A pro příslušníky Vězeňské služby

ZOP A se skládá z několika na sebe navazujících částí, jejichž časová dotace a obsahová náplň vychází z aktuálních požadavků penitenciární praxe v České republice, z poznatků moderní penologie a dalších souvisejících vědních oborů a současně reaguje na změny ve služebním postavení příslušníků vyplývající z ustanovení zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostního sboru, zejména na zavedení 3 roků služebního poměru na dobu určitou (§ 10 zákona č. 361/2003 Sb.). Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb. ve své obecné části k § 9 až 12 uvádí, že „ Účelem služebního poměru na dobu určitou je, aby bezpečnostní sbor v této době ověřil způsobilost příslušníka k výkonu služby a k přechodu do služebního poměru na dobu neurčitou.“ Na základě této teze je vhodné, aby celková délka základní odborné přípravy příslušníka byla v souladu s délkou služebního poměru na dobu určitou a sama organizační jednotka měla dostatek času na posouzení osobnostních a služebních kvalit konkrétního příslušníka.

Následující schéma a tabulka zobrazují model ZOP A včetně jeho jednotlivých částí, rámcových časových dotací a důležitých mezníků:

Vhléd do činnosti vlastní OJ	Výuka a výcvik v IV VS (včetně vykonání závěrečné zkoušky)	Praxe v OJ během služebního poměru na dobu určitou	Přípravný kurz a vykonání služební zkoušky v IV VS
4 - 8 týdnů	13 týdnů	2 - 2,5 roku	4 dny
	428 vyučovacích hodin		28 vyučovacích hodin

První přípravné období v délce 4 – 8 týdnů probíhá v organizační jednotce, jež příslušníka přijala do služebního poměru. Bezprostředně po přijetí do služebního poměru se nově přijatý příslušník seznámí s novým prostředím v rámci své organizační jednotky, ve které se rozhodl pracovat, je stanoveným způsobem vycvičen, vyzbrojen a získává základní informace o Vězeňské službě ČR jako celku.

Současně se seznámí s organizační strukturou a chodem příslušné organizační jednotky a s vybranými předpisy, které mu umožní vykonávat základní služební činnosti, k nimž je zařazován do doby, než je povolán do Institutu vzdělávání ke studiu v rámci ZOP A.

Už v této počáteční fázi řídí a kontroluje jeho činnost zástupce vedoucího oddělení (zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže pro strážné, resp. zástupce vedoucího oddělení výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody pro dozorce) a jím pověřený zaměstnanec, tzv. **patron**. Nově přijatý příslušník je vybaven potřebnými předpisy v souladu s platnou právní úpravou (NGŘ č. 55/2010). Pro toto období je zpracován plán přípravy nově nastupujícího příslušníka.

Z hlediska komplexnosti přípravy nově nastupujícího příslušníka by bylo vhodné, aby příslušníci v tomto období byli zařazeni k výkonu služby i do dalších oddělení v rámci organizační jednotky (odd. vězeňské a justiční stráže – odd. výkonu vazby, resp. výkonu trestu odnětí svobody), případně měli možnost navštívit formou krátkodobých stáží jinou organizační jednotku (vazební věznice ↔ věznice ↔ místní jednotka justiční stráže), důvodem je možnost seznámit se s výkonem služby na úseku, jež daná věznice neumožňuje.

Na přípravné období navazuje výuka a výcvik probíhající v Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR ve Stráži pod Ralskem. **Toto období trvá 13 týdnů a je zakončeno závěrečnou zkouškou, jejím úspěšným vykonáním je příslušník plně způsobilý k výkonu služby ve VS ČR.**

Další etapa základní odborné přípravy trvající zpravidla 2 až 2,5 roku je tvořena vlastním výkonem služby spojeným s dalším získáváním praktických zkušeností ve vlastní organizační jednotce. Poznatky o průběhu služby a plnění zadaných úkolů jsou součástí pravidelného služebního hodnocení příslušníka.

Poslední etapou základní odborné přípravy je přípravný kurz ke složení služební zkoušky. Délka přípravného kurzu je 4 dny, tj. 28 vyučovacích hodin včetně složení vlastní zkoušky. Příslušník bude do kurzu zařazen na základě Rozhodnutí ředitele Institutu vzdělávání o povolání k vykonání služební zkoušky.

1. Přípravné období a vhléd do činnosti vlastní organizační jednotky

Přípravné období, v němž příslušník získává vhléd do činnosti vlastní organizační jednotky, trvá zpravidla 4 – 8 týdnů, v odůvodněných případech déle.

V tomto období budou v souvislosti se zahájením jeho služebního poměru provedeny následující činnosti:

- a) Vystrojení příslušníka předepsaným způsobem a jeho seznámení s pravidly užívání stejnokroje a dalších výstrojních doplňků (NGŘ č. 36/2006 o stejnokrojích příslušníků VS ČR, NGŘ č. 35/2007 o poskytování výstrojních náležitostí příslušníkům VS ČR ve znění pozdějších předpisů).
- b) Seznámení příslušníka se zásadami vystupování, zdravení a dalšími pravidly služební zdvořilosti (NGŘ č. 74/2007, kterým se upravují pravidla vystupování a pořadová příprava ve VS ČR).
- c) Rámcová orientace ve vybraných právních normách v aktuálním znění se zaměřením na vybraná ustanovení:
 - Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážci, §§ 1, 6, 7, 17, 18, 19
 - Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
 - Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody §§ 15 – 25, 28, 45, 46,
 - Zákon č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby
 - Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník
 - Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním
 - Vyhláška MS č. 345/1999 Sb., kterým se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody
 - Vyhláška MS č. 109/1994, kterou se vydává řád výkonu vazby
 - NGŘ č. 11/2006 o vězeňské a justiční strážci §§ 37, 123, 133-142
 - NGŘ č. 21/2010, kterým se stanoví úkoly zaměstnanců a příslušníků VS ČR při zabezpečování výkonu trestu odnětí svobody, výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence
 - NGŘ č. 82/2006 o předcházení a včasné odhalování násilí mezi obviněnými a odsouzenými
 - Vnitřní řád příslušné věznice
 - Zásady vnitřní bezpečnosti v příslušné věznici
 - Plán střežení příslušné věznice
- d) Seznámení příslušníka se všemi typy střelných zbraní užívaných příslušníky vězeňské stráže v příslušné věznici, základní nácvik bezpečné manipulace se zbraněmi

a doporučuje se provedení střelb na trenažéru, pokud organizační jednotka daný trenažér vlastní.

- e) Seznámení příslušníka s donucovacími prostředky a způsoby jejich použití.
- f) Seznámení s radiostanicí, resp. další spojovací technikou užívanou v příslušné věznici.
- g) Prohlídka areálu věznice tak, aby příslušník získal reálnou představu o její velikosti, členění a práci jednotlivých oddělení a úseků (např. odd. výkonu vazby, ubytovna ods. v odd. výkonu trestu odnětí svobody, uzavřené oddělení, vycházkové prostory, zdravotní oddělení, operační středisko, vchody a vjezdy do věznice, eskortní směna, návštěvní místnosti, strážní stanoviště, zakázané pásmo, případně i návštěva příslušného soudu, resp. místní jednotky JS).
- h) Seznámení s aktuálním Přehledem mimořádných událostí ve vězeňství.
- i) Postupné zařazení příslušníka k výkonu služby na méně exponovaná stanoviště včetně jeho účasti na rozdělení příslušné směny za dohledu zkušeného pověřeného zaměstnance (příslušníka) VS – tzv. patrona (např. zajišťování průběhu vycházek, návštěv, účast na provádění osobních prohlídek obviněných a odsouzených) s následným rozbořem a vyhodnocením jeho činnosti.

2. Výuka a výcvik v Institutu vzdělávání VS ČR

Teoretická výuka a výcvik jsou realizovány v průběhu dvanácti týdnů v Institutu vzdělávání VS ČR ve Stráži pod Ralskem. Ve třináctém týdnu proběhnou závěrečné zkoušky, slavnostní zakončení kurzu a návrat příslušníků do organizačních jednotek.

Učební plán je tvořen následujícími níže uvedenými vyučovacími předměty, vybrané vyučovacích předměty jsou klasifikovány. Hodinové dotace a podrobný tematický plán jednotlivých vyučovacích předmětů včetně zařazování témat do výuky a stanovování potřebných hodinových dotací jednotlivých vyučovacích předmětů stanovuje ředitel Institutu vzdělávání na základě závěrů pedagogické rady, návrhu pedagogů Institutu vzdělávání, požadavků GŘ VS ČR, organizačních jednotek či nařízení Vlády ČR.

Třídnická hodina

Služební předměty

Pořadová příprava

Služební příprava klasifikován

Penologie klasifikován

Speciální příprava klasifikován

Základy sebeobrany klasifikován

Vězeňská administrativa klasifikován

Praktická příprava klasifikován

Základy forenzních věd

Právo klasifikován

Psychologie klasifikován

Pedagogika klasifikován

Profesní etika klasifikován

Environmentální výchova (přednáška)

Celková hodinová dotace všech vyučovacích předmětů činí ve dvanácti týdnech 428 vyučovacích hodin.

Vlastní výuka navazuje na již získané základní informace a zkušenosti z prvního období přípravy v organizačních jednotkách. Výuka v této fázi bude probíhat především formou přednášek, frontální výuky ve třídách a praktických cvičení z oblasti služebních i humanitních předmětů.

V prvních dvou týdnech (68 vyučovacích hodin) se posluchači věnují hlavně pořadové přípravě a zásadám služební zdvořilosti, absolvují přednáškový blok věnovaný vybraným kapitolám zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, dále zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní. V rámci speciální přípravy pak trénují základní manipulaci se zbraněmi, aby mohli následně absolvovat první ostré školní střelby ze služebních zbraní.

Další výuka v následujících deseti týdnech bude zaměřena na výuku jednotlivých vyučovacích předmětů služebního a humanitního charakteru. Vybrané vyučovací předměty budou klasifikovány podle klasifikačního řádu Institutu vzdělávání.

Výuková část základní odborné přípravy je zakončena ve třináctém týdnu komplexním prověřením teoretických znalostí a praktických služebních dovedností formou komisionální závěrečné zkoušky. **Úspěšným složením závěrečné zkoušky a získáním Osvědčení o profesní způsobilosti bude příslušník plně oprávněn k provádění všech služebních úkonů a služebních zákroků včetně používání donucovacích prostředků a zbraní v duchu zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní ČR.** Podobu a způsob klasifikace závěrečné zkoušky upravuje ředitel institutu v klasifikačním řádu IV VS ČR.

Tento model základní odborné přípravy současně zavádí systém postupného spouštění jednotlivých běhů, kdy zpravidla na každé první pondělí v měsíci bude připadat nový nástupní termín příslušného běhu, jenž bude tvořen zpravidla jednou až dvěma třídami. K přerušení některých běhů a vložení případné praxe ve vlastní organizační jednotce bude docházet pouze v době vánočních svátků (1 – 2 týdny), nebo v době čerpání letních dovolených (2 – 4 týdny). Na tuto dobu se příslušníci vrací do vlastních organizačních jednotek a vykonávají službu na určených stanovištích dle potřeb jejich organizačních jednotek.

Přesné stanovení termínů zahájení jednotlivých běhů včetně jejich počtu bude stanoveno **Plánem vzdělávacích aktivit IV VS ČR, počet tříd v jednotlivých bězích bude stanovovat ředitel IV VS ČR** svým nařízením s ohledem na aktuální potřeby organizačních jednotek a personální, či kapacitní možnosti Institutu vzdělávání.

3. Praktická příprava v organizačních jednotkách

Během praktické přípravy ve vlastní organizační jednotce příslušník dále upevňuje poznatky a dovednosti získané v průběhu teoretické přípravy v Institutu vzdělávání VS ČR. Tato příprava probíhá dle zpracovaného plánu, který dále bude zohledňovat specifika a potřeby organizační jednotky. Za tuto přípravu je zodpovědný zástupce vedoucího oddělení, vlastní dohled a kontrolu nad kvalitou výkonu služby příslušníka ve služebním poměru na dobu určitou provádí jím pověřený zaměstnanec tzv. patron. Metodickým garantem praktické přípravy bude ředitel Institutu vzdělávání, pověření pedagogové Institutu vzdělávání budou v pravidelném kontaktu s příslušnými zástupci vedoucích oddělení, či dalšími pověřenými zaměstnanci. Hodnocení příslušníka bude probíhat průběžně po celou dobu praktické přípravy, a to na základě kritérií stanovených ve spolupráci s Institutem vzdělávání. K zaznamenávání průběhu a hodnocení teoretické i praktické přípravy slouží **Záznam o průběhu základní odborné přípravy**, který je vytvořen pro každého nově přijatého příslušníka a který je po skončení služebního poměru na dobu určitou založen do jeho osobního spisu.

Průběh praktické přípravy zhodnotí na základě **Záznamu o průběhu základní odborné přípravy** stanovený služební funkcionář ve **služebním hodnocení příslušníka** (§ 11, odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb.), následně personální oddělení příslušné organizační jednotky přihlásí na pedagogickém oddělení Institutu vzdělávání příslušníka do přípravného kurzu k vykonání služební zkoušky.

Délka praktické přípravy v organizační jednotce odpovídá délce služebního poměru na dobu určitou a času zbývajcímu do vykonání služební zkoušky (zpravidla 2 až 2,5 roku) podle zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostního sboru.

4. Přípravný vzdělávací kurz k vykonání služební zkoušky v IV VS

Cílem přípravného vzdělávacího kurzu je zopakovat a upevnit znalosti a dovednosti potřebné k úspěšnému vykonání služební zkoušky stanovené nařízením vlády č. 506/2004 Sb.

Vláda ČR nařízením č. 506/2004 v § 1 stanoví, že se příslušník může připravit na složení služební zkoušky v délce základní doby služby v týdnu vzděláváním v kurzu stanoveném ředitelem bezpečnostního sboru, nebo jím pověřeným služebním funkcionářem.

Učební plán přípravného vzdělávacího kurzu je sestaven tak, aby si příslušník před vykonáním služební zkoušky zopakoval a upevnil znalosti zákonů, dalších předpisů a nařízení upravujících výkon služby příslušníka Vězeňské služby ČR a procvičil praktické dovednosti při provádění osobních prohlídek, použití donucovacích prostředků a manipulaci se střelnými zbraněmi stanovené nařízením vlády č. 506/2004 Sb.

Tento kurz je završením tříleté přípravy příslušníka na složení služební zkoušky. Rámcové požadavky ke služební zkoušce jsou stanoveny v metodice ředitele Institutu vzdělávání VS ČR ke služební zkoušce.

Po skončení kurzu proběhne následující den služební zkouška. Organizace a průběh služební zkoušky je upraven NGR č. 91/2006 o organizaci služební zkoušky ve VS ČR. Úspěšným složením služební zkoušky končí základní odborná příprava příslušníka VS ČR a příslušník se dále zúčastňuje dalších vzdělávacích a výcvikových aktivit podle plánu celoživotního vzdělávání.

Závěr

Koncepce základní odborné přípravy pro příslušníky Vězeňské služby ČR je začleněna do Programu celoživotního vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby ČR a reaguje na aktuální požadavky penitenciární praxe a na změny ve služebním postavení příslušníků vyplývající z ustanovení zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostního sboru, zejména na zavedení tří roků služebního poměru na dobu určitou (§ 10 zákona č. 361/2003 Sb.).

Smyslem nové koncepce je zajistit pružnou a efektivní přípravu nově nastupujících příslušníků Vězeňské služby ČR a umožnit její těsné propojení s penitenciární praxí. Navrhovaný model ZOP A posiluje odpovědnost organizačních jednotek za praktickou přípravu vlastních příslušníků během jejich služebního poměru na dobu určitou, ale současně jim zajišťuje během relativně krátké doby (16 – 20 týdnů) příslušníky plně připravené k výkonu služby a plně zodpovědné za své jednání během výkonu služby.